

Acurat orfebre de la llengua

Pas i repàs amb mossèn Camil Geis

Mossèn Camil Geis, escriptor gironí resident a Sabadell des de fa cinquanta-dos anys, acaba de publicar el seu primer volum antològic de prosa i està enllestint un segon volum, que serà un recull d'articles biogràfics

El títol d'aquest article és un manlleu al del llibre recentment publicat per mossèn Geis, del qual anem a parlar. I és que ens proposem de fer un xic de pas i repàs de l'obra d'aquest escriptor «sabadellenc de Girona», com es complau ell mateix a dir-se, nat l'any 1902 a Girona i resident, d'ençà del 1929, a Sabadell.

D'antuvi, vull advertir que no pretenc fer crítica literària: ja ho han fet prestigioses plomes i ho poden fer d'altres més autoritzades que la meua.

Mossèn Geis, el trobareu en un pis que és com una mena de cel·la monacal folrada d'humilitat i senzillesa. El podeu veure teclant la seva màquina o semblant d'esborralls un tros de paper qualsevol, amb aquella seva calligrafia tan personal, irregular i suau que, més que marcar el paper, el besa.

Damunt les seves taules de treball —3, com les tres Gràcies—, feixos de llibres i papers. Damunt algunes de les diverses cadires, papers i llibres esperant el moment de poder enfilarse a les taules. En un extrem de taula, un tocadiscos a punt de proporcionar a l'escriptor un fons de música clàssica: Bach, Händel, Wagner, Chopin... els seus preferits.

Als prestatges de les parets s'encastellen llibres antics i moderns, vells i nous, en pacífica convivència. Coronant els prestatges, adossats a tres panys de paret, una restallera de quadres, entre els quals diversos retrats de mossèn Geis, fets per diversos autors en diverses èpoques: un oli de Vila Casas, una sanguina de Màrius Vilatóbà —que morí a Mèxic i del qual ens restà una excel·lent galeria de retrats, esparsos d'ací d'allà— un dibuix al llapis d'Agustí Masdival... Entre diversos paisatges, destaca un oli de Vilapuig, bella interpretació de Girona a la tardor.

Veiem també un bust de mossèn Geis realitzat per l'escultor Adolf Salanguera.

Dintre aquest amable recer, l'escriptor s'hi mou com el peix a l'aigua.

La balconada dona al carrer de Gràcia, un dels carrers més cèntrics i antics de la ciutat, davant per davant de l'artística façana de l'edifici central de la Caixa d'Estalvis de Sabadell, on figuren unes belles escultures, de Llimona, representant la Virtut i el Treball. D'aquest veïnatge, mossèn Geis en formula una facècia: «Jo, pobre de mi, estic entre el capital i el treball».

Un esperit inquiet

Mossèn Geis és ben conegut a la capital vallesana, on resideix d'ençà de fa més de

mig segle.

Posseix la Medalla d'Or de la Ciutat de Sabadell. Girona no l'oblidà i li atorgà el seu «Vero».

Del seu origen i de la seva llarga i actual residència, mossèn Geis n'ha sabut fer una idònia aleació: té la vivacitat i la murresca gironines i el tarannà i obertura sabadellencs.

Mossèn Geis té una naturalesa aparentment valetudinària. Esprimitxat, escardalenc, dona la impressió que una forta ventada podria endur-se'l cel amunt... Hom diria que tot ell és esperit i que té només la carn justa per cobrir l'ossamenta, i prou.

A canvi, el seu esperit és inquiet, penetrant, escrutador. Dona la impressió que només s'alimenta de lletres i de pentagrames.

La seva inspirada poesia sol ésser revestida d'una mètrica clàssica exigent, mai riopiosa i sempre musical. Per alguna cosa és un expert en música.

El que produeix amb la ploma ho musicalitza amb la lira i ho sublima amb el calze.

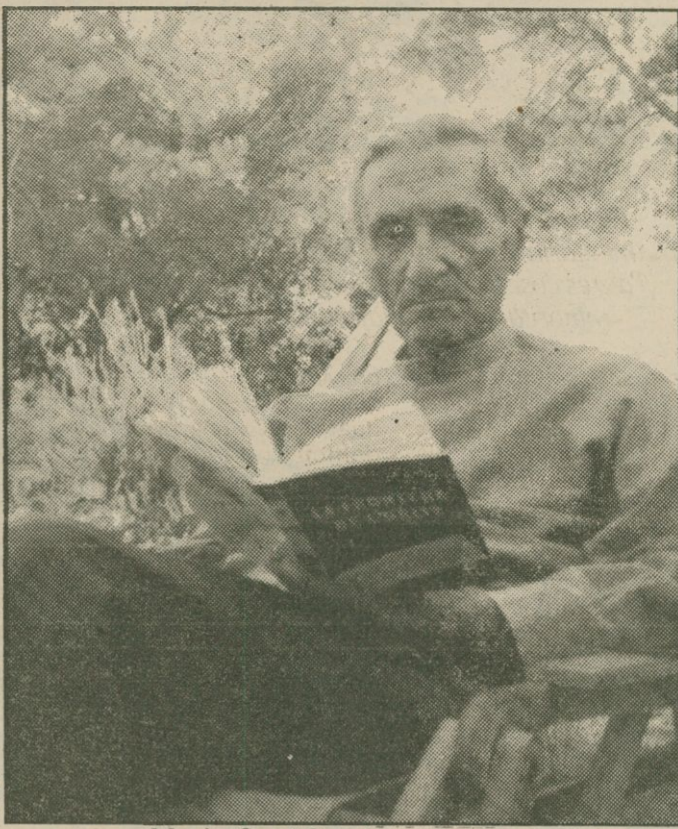
La seva producció, àdhuc en prosa, és sempre amarada de lirisme i rica de lèxic: la paraula viva hi és discretament matisada d'arcaïsmes i àdhuc de neologismes; la sintaxi, genuïna i gens encarada. És una de les plomes riques de la nostra cultura literària. Un acurat i meticulós orfebre de la llengua. La seva aportació a la literatura catalana ha estat reconeguda per comentaristes equànimes i objectius, al llarg de la seva vida.

Pàgines plenes de lirisme

Hem dit al principi d'aquest reportatge que acaba de publicar un llibre, més ben dit, un recull de sis llibres (l volum antològic de prosa, del qual han estat excloses algunes obres, com: *Llibre de rondalles populars*, *L'ermità de Samalús* i altres de menor extensió). A canvi hi ha estat inserit l'original català (que havia restat inèdit) de *Lenfer sur la terre et Dieu partout*, llibre que va escriure a Lió i que anà traduït com «un exercici en els seus estudis superiors de llengua i literatura francesa», versió que la «Maison Aubanel» d'Avinyó publicà porticada per Pierre L'Ermite. Són unes pàgines espurnejants de lirisme que recullen vivències —història— de la malaurada contesa civil que ens va partir pel mig.

Pas i Repàs de mossèn Geis ha estat prologat pel pulcre i penetrant escriptor Leandre Amigó, com, al seu dia, Octavi Saltor en prologà l'obra poètica completa sota el títol de *De Primavera a Reravera*.

Ambdós prologuistes

Mossèn Camil Geis, fotografiat enguany

n'han escrit unes pàgines antològiques: anuncis que avalen el producte.

Ara mossèn Geis està ultimant el II (i segons ell, darrer) volum de prosa, que tindrà per títol *Els que he trobat pel camí*: recull d'articles biogràfics d'una centcinquantena de personatges notoris amb els quals ha tingut poca o molta relació; alguns, publicats a «Revista de Girona», d'altres a «Quadern», de Sabadell, i molts encara inèdits.

Vida sacerdotal activa i contemplativa

Mossèn Geis ha desplegat una vida sacerdotal activa i contemplativa alhora. Des d'aquesta perspectiva ha penetrat en les pregoneses de l'ànima humana. Ha arribat a racons psíquics i espirituals on no és fàcil de penetrar sense aquesta sacra condició. Coneix bé tot el que ens envolta; té una llarga i antenta experiència, i res no li és aliè. Ha tingut la virtut d'ésser tostemps fidel a si mateix, el camí que va emprendre. Ni l'han encogat triomfalismes, ni l'han retut revessos ni incomprendiments. Ha seguit, ferm en el pas i coratjós en esperit, el camí dreturer.

No ha cobejat llocs encimbellats. Li ha plagut de caminar per rutes planeres, a peu pla, tocant de peus a terra, però, això sí, no deixant de mirar al cel: procura no perdre'l mai de vista...

Hi ha un aspecte que vull remarcar. Em remeto a la pàgina 262 de *Pas i Repàs*, on explica «la veritable història de Rosa Mística», el primer llibre català autoritzat després de la guerra civil, publicat l'any 1942. (Un botó de mostra de la seva indefal·lent catalanitat).

Subtil ironia

Més suculent encara és el fet que ens explica (pàg. 271) d'aquella conferència accidentada que havia de fer a Manresa, l'any 1945, en ocasió del centenari del naixement de Verdguer. Descriu el rebombori que el sol enunciat (en català) del tema va aixecar en aquella ciutat. Val la pena de llegir aquesta divertida relació, que és un altre exponent de la seva catalanitat.

Parlem ara d'una altra faceta de mossèn Geis: la seva edulcorada ironia.

Mossèn Geis ha sabut mesclar la subtil ironia gironina amb el càustic humor sabadellenc. Té el sentit de l'humor.

Li plau la facècia. Pertany a la generació que en la seva llunyana promoció pogué gaudir d'una escumosa espontaneïtat.

Es abellidor d'escollar el seu ric i exuberant anecdotari.

Li costa d'encetar: necessita un clima propici... Però, si comença, és un mai no acabar.

He tingut avinenteses de constatar-ho, amb fruïció. Dues assalten la meua memòria. Dues, i per partida doble: una tarda, amb mossèn Pere Ribot, allà a la «seva muntanya», i una altra amb Octavi Saltor, a la «seva ciutat». Dos escenaris i dos interlocutors diferents, però en ambdós casos, quin doll de vivències acumulades!

«És un poeta de raça» —proclamà, de mossèn Geis, el canonge Cardó, des de les pàgines de la prestigiosa i enyorada revista «La Paraula Cristiana». Deu ser per això que, ni de la seva prosa, el poeta no n'és mai absent. Obriu *Pas i Repàs*, a qualsevulla de les seves pàgines, i ja m'ho sabreu dir.

I, com a cloenda d'aquest article, que vol ésser un senzill i modest homenatge a aquesta preclara figura vítrica, vull transcriure el final del pròleg que escrigué Leandre Amigó: «En finir aquest treball, haig de consignar que mossèn Camil Geis és un sacerdot comprensiu i arrelat a les nobles tradicions. Un home de mirada suau i penetrant alhora. Obert a la comunitat cristiana, passa per la terra escampant amor i poesia.

Sense fer gaire soroll, ha dut a bon fi una labor constant i eficaç. I esquivia la vanaglòria. Jo crec que el món li fa l'efecte d'un gran desvari, d'ombres sinistres. Però ell no defalleix i en els seus escrits ens dona sempre una combinació de netedat realista, d'humor subtil, de tendresa continguda, d'irrisació poètica».

Ho subscriu íntegrament.

Joan Cuscó i Ayumamí

Tokyo

Els japonesos llancen la fotografia magnètica

Tokyo. (Efe). — Una empresa japonesa ha donat a conèixer un nou tipus de càmera fotogràfica que utilitza discos de vídeo magnètics en lloc de les pel·lícules convencionals per a recollir i conservar les imatges.

La nova càmera, que la companyia Sony ha batejat amb el nom de Mavica, recull les imatges d'un disc magnètic, amb capacitat per a cinquanta exposicions en color, que després es podran veure en una pantalla de televisió.

El disc es podrà treure de la càmera en qualsevol moment, sense fer malbé les imatges ja impressionades, i també hi ha la possibilitat d'esborrar tot el disc i utilitzar-lo novament.

Morita va dir als periodistes estrangers que el nou invent, que substitueix el tradicional sistema d'impressió d'imatges mitjançant reaccions químiques, es basa en els principis electromagnètics del vídeo.

El disc magnètic, anomenat Mavipak, pesa menys de deu grams i s'introdueix en la part posterior d'una càmera de pes i aspecte similars a les convencionals.

L'empresa fabricant confia comercialitzar la nova càmera d'ací a uns divuit mesos, i el seu preu de venda al Japó serà de cent cinquanta mil iens (unes seixanta mil pessetes). Cada disc tindrà un preu d'uns sis-cents iens (dues-centes quaranta pessetes) i l'aparell per veure les imatges en una pantalla de televisió costarà uns cinquanta mil iens (vint mil pessetes).

Portugal

Els monuments de Lisboa seran «arxivats»

Lisboa. (Manuel de Seabra.)

— Els monuments de Lisboa seran passats al paper a fi d'arxivar-ne totes les característiques i detalls que puguin permetre'n la reconstrucció en el cas d'una catàstrofe, va informar el comissariat de la XVII Exposició Europea d'Art, Ciència i Cultura, que es farà a Lisboa el 1983.

«Si un terratrèmol o qualsevol altre tipus d'accident destrúís avui la Torre de Betlem o els Jerònimos, no hi hauria cap hipòtesi d'una reconstrucció segura, excepte mitjançant fotografies, que no permeten explicacions de detall», va declarar un element d'aquell Comissariat. Cal recordar que Lisboa es troba en una zona sísmica molt important i és periòdicament sacsejada per terratrèmols. El 1755 un terratrèmol va destruir quasi totalment la ciutat i va matar 15.000 persones.

El procés fotogràfic que serà usat proporcionarà un mapa rigorós de les façanes i claustre i talls longitudinals de molts edificis i monuments.

L'Exposició Europea d'Art, Ciència i Cultura, la dissetena que es fa sota els auspicis del Consell d'Europa, serà dedicada als descobriments portuguesos i a l'Europa del Renaixement i ocuparà alguns dels principals monuments i construccions de Lisboa d'aquella època.